

Skickas till: Clara Lindblom, Bostad- och Fastighetsborgarråd (V)
Jan Valeskog, Stadbyggnads- och idrottsborgarråd (S)
Emilia Bjuggren, Skol-, arbets-, marknads- och personalborgarråd (S)

Spånga 23/3 2023

Sundby 5:17 bör förbli naturtomt

I Fastighetsnämnden 28/3/2023 kommer det läggas fram en markutredning som underlag till att besluta om att bygga en 11-fotbollsplan med konstgräs på fastigheten Sundby 5:17 som är i dagsläget en naturtomt med stor allmännytta i utkanten av Spånga mot Bromma, i området känt som ödetomten.

Karta: <https://vaxer.stockholm/projekt/ny-idrottsyta-i-sundby/>

Projektet motiveras av att Bromstens idrottsklubb m.fl. behöver en evakueringsplan då klubben förlorar sina spelplaner på Bromstens IP för att skolan för den nya Bromstenstaden ska byggas där och under byggnationstiden kan ingen idrottsverksamhet fortskrida. Sundby 5:17 är detaljplanerad som idrottsområde och ombyggnationen är tänkt att permanentas - därför är beteckningen "evakueringsplan" lika missvisande som att kalla den för "konstgräsplan Bromsten" i sidhuvud av Geotekniks projekteringsrapport (9/9/2022). Platsen verkar dock olämplig för ändamålet och mycket går förlorat om planerna genomförs. Vi listar nedan ekonomiska, miljömässiga, samhällsmässiga och trafiksäkerhetsrelaterade motargument.

Vi kritiserar också avsaknad av alternativ, då utredningen endast fokuserar på Sundby 5:17. Det finns till exempel en nedgången grusplan längs Gamla Bromstensvägen som utnyttjas av Sundbyskolan och Spånga Fotboll som skulle kunna utredas som alternativ (på kartan markerat som grå rektangel). Samtidigt ligger Sundby 5:17 dessutom mindre än 1 km fågelvägen bort från den nyligen projekterade Bällsta IP med bland annat en 11-mannaplan – Sundby-Bällsta kommer inte att behöva två spelplaner av den storleken.

Vi är glada att Stockholm stad fick ett nytt borgarråd i höstas och ser chansen att få gehör för andra aspekter av projektet som relaterar till borgarrådets prioritetsprinciper.

Stockholm stads nya borgarråd prioriterar att allmännyttan ska bevaras och miljözonerna ska utvidgas (Mitt i, 22-28 oktober 2022).
Att göra om Sundby 5:17 till en konstgräsplan strider rakt mot båda dessa principer.
Nedan anförs argument som styrker detta.

1. Att bygga en konstgräsplan på Sundby 5:17 medför risk för skenande projektkostnader och är därmed en oansvarig användning av den extratillförda idrottsmiljarden (release S 1/9/2022).

Då terrängen inte är plan, kräver projektet schaktning och bortforsling av stora mängder lera. Så stora ändringar i markförhållanden kommer att kunna ha oförutsebara konsekvenser för intilliggande fastigheter med eventuell risk för skadeståndskrav av fastighetsägare vid sättningar. Marken som ska schaktas bort är dessutom kontaminerad, förmodligen från decennier av valborgseld, då den miljötekniska markundersökningen visar förhöjda halter av nickel och kobolt, vilket medför ytterligare kostnader för hantering av schaktmassorna. Markutredningen som gjordes v. 27 2022 fick upp alla prov förutom moränen med styv lera. Structor Geotekniks medarbetare drog på plats den preliminära slutsatsen att det inte är bra mark att bygga på.

Sundby 5:17: Från korsningen Småbrukarvägen/Arrendevägen syns nivåskillnaderna i terrängen (Foto: Schwarz)

2. En konstgräsplan på Sundby 5:17 riskerar att påverka miljön negativt - inte bara i närområdet, men även i Mälarens vattendrag.

Sänkning av grundvatten i området är en möjlig konsekvens av ett så stort ingripande i markförhållanden och bör undvikas (grundvattnet ligger ca. 2 m under ytan enligt rapport om yt- och grundvattenförhållanden 9/9/2022). Klimatförändringarna medför allt oftare större skyfall - alla öppna grönytor som kan ta upp stora mängder vatten behövs. Att göra om den så kallade ödetomten till en hård yta utan träd medför **risk för översvämning** för det nedanförliggande kvarter Miraklet och Sundbyskolans nya byggnader. Vid nederbörd och översvämning kan **lösa konstgräspartiklar** (s.k. granulat, klassas som mikroplaster) hamna i Nälsta diket som tar med dem till Ballstaån och därifrån till **Mälaren** (rapporten varnar på s. 14 för översvämning från Nälsta diket, vilket händer regelbundet), men kan även kontaminera dagvattnet. De höga träden på Sundby 5:17 är minst 60 år gamla. Avverkas de, kommer avdunstningar från Svedbergs lackerarverksamhet i industrikvarteret bredvid Sundby 5:17 att ligga direkt över den planerade fotbollsplanen de flesta timmarna av dagen vilket inte utgör bra förhållande för idrottsträning. Ödetomtens höga träd behövs för att avleda luktmolnen, men ger också skugga och svalka under sommarens värmeperioder och motverkar sprickor i lermarken vid torra.

3. En konstgräsplan på Sundby 5:17 utgör ett hot mot stadsnära djurlivet.

Ödetomten ligger i direkt anslutning till grönremsan mellan Spånga och Bromma och är med sina höga granar, mäktiga tallar, gamla fruktträd och täta buskage hem till många olika djur. **Fågelarter** som fasan, korp, kråka, skata, ringduva, hackspett, nötskrika, talgoxe, blåmes, gråsparv, bofink, grönfink, nötväcka, koltrast, björktrast och rödhake bor i området, **vilt** som rådjur, ekorre, räv, hare och kanin **vistas dagligen på ängen** och grodor och paddor uppskattar de fuktiga områden längre ner mot bäcken. Avverkas skogsområdet, så förstörs djurens habitat och ännu ett styck stadsnära natur försvinner. **Grönremsan mellan Spånga och Bromma försmalnas** ytterligare med okänd påverkan på hur vilt rör sig i området.

4. En konstgräsplan på Sundby 5:17 leder till stor förlust av allmännytta, då den påverkar fler än 1000 människor i samhället negativt.

Sundby 5:17 är ett område som faktiskt utnyttjas av **allmänheten** och uppskattas på grund av dess variation i terrängen. Spontan barnlek uppstår bland klätterstenarna och klätterträden, det leks boll och kull mitt på ängen på sommaren, man träffas på helgen till picknick på filt, familjer håller barnkalas med äventyrsinslag och korvgrillning, hundtränare ger spår- och lydsklasser och hundägare träffas på spontana lekstunder. På vintern byggs det snöfästningar och snögubbar. Klätterstenarna, alltså flyttblock, ligger på ryggen av De Geer-moränen och är av stort geologiskt och geomorfologiskt värde enligt Geotekniks utredningsrapport (2/6/2022).

Sundby 5:17: Flyttblock på ändmoränen längs Småbrukarvägen (Foto: Schwarz)

Sundby 5:17: Efter Sundbyskolans fritidsgruppers vinterlek (Foto: Schwarz)

Varje dag är inte bara skolbarnen på rast och undervisning på ödetomten, även **förskolor och familjedaghem** kommer dit regelbundet. Platsen ligger nära för korta ben från förskolorna Ängstugan och Minken, underlättar att hålla uppsyn på barnen och bjuder på många olika lekmöjligheter för de minsta. Förskolebarnen äter ofta mellanmål på förmiddagen på ödetomten.

Sundbyskolan utnyttjar ödetomten flera gånger om dagen. Under alla skolraster och fritidstimmar är skolklasser på naturtomten, 3 - 4 olika grupper per dag. Men även under lektionstid utnyttjas ödetomten. Idrottslärare använder terrängen för orienteringsklasser, grundskollärare håller lektioner i utematte och NO. Närheten till naturen betyder mycket för skolans verksamhet. Sundbyskolans pågående utbyggnad medför en mindre skolgårdsyta för barnen att leka på samtidigt som antalet elever på skolan ökar med flera hundra barn.

Sundby 5:17: En grupp förskolebarn på utflykt. Den mörka fläcken på marken härstammar från den årliga Valborgselden. (Foto: Schwarz)

5. En konstgräsplan på Sundby 5:17 sätter stopp för sedvanligt Valborgsfirande i Sundby sedan 1960-talet.

Blir Sundby 5:17 en konstgräsplan, förlorar samhällena Sundby, Bällsta och Flysta platsen för sitt traditionella Valborgsfirande. Sedan 1960-talet har området firat Valborg på ödetomten och befolkningen uppskattar evenemanget mycket. Det räknades över 1000 besökare 2022. Spånga Hockey organiserar aktiviteter och mat till Valborgsfirandet, vilket utgör föreningens enskilt största inkomstkälla under hela året. Faller Valborgsfirandet bort, drabbas **föreningens ekonomi och verksamhet** hårt. Förutom Spånga Hockey berörs även Spånga Scoutkår som håller till på ödetomten ett par gånger per termin.

Sundby 5:17: Valborgskören 2022 (Foto: Kalla)

Valborg 2022 på Sundby 5:17: Spånga Hockey räknade över 1000 besökare (Foto: Kalla)

6. En konstgräsplan på Sundby 5:17 är olämpligt utifrån trafiksäkerhetssynpunkt.

Körvägen Sundbyvägen-Småbrukarvägen-Arrendevägen är under veckan hårt trafikerat av budbilar och tung lasttrafik som kör till Sundbys industriområde längre ner på Arrendevägen, vilket innebär alltid en säkerhetsrisk för barnen på väg till och från skolan. Risken för olyckor ökar skulle fler barn röra sig i området för att idrotta. Området har inte möjlighet att ta emot trafiken som en 11-mannaplan och dess verksamhet skulle medföra exempelvis vid matcher. Det finns knappt parkeringsmöjligheter, Småbrukarvägen är en återvändsgränd mot bäcken samt kvarteret miraklet nås endast via korsningen Arrendevägen-Småbrukarvägen. Sundby 5:17 är dåligt ansluten till lokaltrafik, buss 112 stannar i närheten, men kör endast varje kvart under rusningstid, annars en gång i halvtimmen.

Den aktuella ritningen av konstgräsplanen på Sundby 5:17 med tillhörande byggnad/byggnader innebär helt eller delvis **bebyggelse av prickad mark** och en parkeringsinfart över parkmark vilket är i strid med detaljplanen. Stockholms stad bör inte bara satsa på att omsätta den 70 år gamla detaljplansbeskrivning som avser Sundby 5:17 som idrottsyta utan att ta hänsyn till komplexiteten av dagens verklighet och det som samhället har lärt sig sedan dess.

Beslutet att bygga en konstgräsplan på Sundby 5:17 skulle vara ett ytterligare led till i en rad av fel beslut som borde ses över och sättas i större sammanhang än att hitta lösningen på att Bromstens idrottsklubb behöver en evakueringsplan.

Det mest uppenbara vore att se över planen att bygga på Bromstens IP. Bromstens IP är så mycket mer än en idrottsplats. Bromstens IP utgör Bromstens hjärta, som alla kan bekräfta som har vägarna förbi nästan vilken tid som helst på dygnet från tidig vår till sen höst. Det är en samlingsplats för familjer vid sidan om träningarna, det är en mötesplats inte bara för de som idrottar, det är stället där integration sker. Den stora öppna ytan med fotbollsplan och idrottsyta kommer att behövas ännu mer när Bromstenstaden är uppförd, då förtätningen av området kommer bli kännbart. Bromstens idrottsklubb är själva skeptisk mot en evakueringsplan i Sundby, då den ligger för långt bort (både Knutbys 11-manna konstgräsbollplan och Spånga IP ligger faktiskt närmare till Bromstens IP än Sundby 5:17) och det går inga direktbussar över järnvägen. Klubben fruktar att tappa medlemmar med en flytt till Sundby (Mitt i, 14 – 20 maj 2022) och kommer inte kunna fortsätta sitt integrationsarbete lika effektivt.

Genom att sälja all mark till byggföretag och glömma bort att med nya bostäder kommer människor och behov av infrastruktur som skolor och förskolor har Stockholm stad under Moderaternas tidigare styre upprepat samma misstag i Bromsten som har gjorts tidigare i andra nyuppförda stadsdelar som till exempel Annedal. Det är orimligt att Bromsten IP ska förstöras bara för att den var den enda marken som var kvar i stadens ägo för att kunna bygga en skola.

Att bygga en konstgräsplan på Sundby 5:17 vore ett lika dåligt beslut.

Ni är välkomna att kontakta oss. Vi visar er gärna runt skulle ni vilja komma och göra er en egen bild av ödetomten och dess **värde för allmänheten och miljön**.

Iris-Corinna Schwarz & Ulf Kalla
Arrendevägen 53
16344 Spånga
Tel.: 0736 83 84 06 (Iris)
Tel.: 0736 79 73 73 (Ulf)
E-post: iriscorinnaschwarz@gmail.com
E-post: ulfkalla@kth.se